

FUNDAMENTAREA RELAȚIEI FURNIZOR DE ENERGIE ELECTRICĂ - CONSUMATOR PRINTR-O CORELARE DINAMICĂ ÎNTRE PREVEDERILE CONTRACTUALE ȘI CELE ALE STANDARDULUI DE PERFORMANȚĂ PENTRU SERVICIUL DE FURNIZARE A ENERGIEI ELECTRICE LA TARIFE REGLEMENTATE

Ing. Valentina STĂNESCU – România,
S.C. ELECTRICA S.A., F.D.F.E.E. Electrica
Oltenia S.A., Sucursala de Distribuție și Furnizare
Energie Electrica Pitești, adresa email:
valentina.stanescu@electrica-oltenia.ro

1. GENERALITATI

Energia electrica: marfa – ca bun de larg consum, serviciu – ca una dintre cele mai folosite utilitati, de catre populatie.

In mod logic, prin acceptul la plata, din partea unui cumpărător, a contravalorii unui bun, este declanșat următorul mecanism legal: un vânzător are o marfa pentru care are stabilit un preț, iar la vanzarea acesteia emite o factura, pe care cumpărătorul trebuie sa o achite, pentru a intra in posesia bunului respectiv.

In cazul furnizării energiei electrice, furnizorul a folosit, si folosește cu succes, diverse modalitati de plata, pentru a obține achitarea contravalorii consumului de energie electrica. Varianta cea mai utilizata in timp a fost cea a achitării post consum. Practica a dovedit apariția inevitabila a inconvenientelor: cumpărătorul consuma, dar „uita”, din diverse motive, sa plătească. Iată una din cauzele majore care a impus existenta unei intelegerii ferme intre furnizor si consumator, respectiv contractul, prin care sa se poată reglementa o serie întreaga de drepturi dar si de obligatii, atât pentru furnizor cat si pentru cumpărător.

Este evidenta necesitatea existentei unui pachet de reglementari, care sa aiba in vedere funcționarea in conditii optime a relatiei furnizor de energie electrica – consumator.

Apariția in timp a unor legi si ordonanțe guvernamentale, cu caracter specific, au creat si apoi au completat cadrul legislativ privitor la modul de contractare a mărfii denumita energie electrica. Noua concepția de contractare privește ca pe o interacțiune dinamica punerea de acord a noii legislatii cu prevederile din contractele de furnizare.

Abia dupa infiintarea unei autoritati guvernamentale, respectiv Autoritatea Nationala de

Reglementari in Domeniul Enegiei (A.N.R.E.), in anul 1998, cu statut de reglementator, arbitru si observator al activitatilor din sectorul energetic, s-a acordat o atenție speciala relatiei contractuale dintre furnizorul de energie electrica si consumator.

In final, apariția Legii Energiei Electrice, in iulie 2003, a legiferat ca la momentul actual, in Romania, consumul de energie electrica, fara incheierea contractului de furnizare intre furnizor si consumator, este interzis.

2. CONEXIUNI ÎNTRE STANDARDUL DE PERFORMANTA ȘI CONTRACTELE DE FURNIZARE ENERGIE ELECTRICA

Una dintre primele reglementari elaborate de A.N.R.E., apăruta in august 1999, a fost „Standardul de performanta pentru serviciul de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate”.

Deoarece Standardul de performanta prevede sa se aplice in relațiile dintre furnizori si consumatorii care:

- * au instalații de tensiune alternativa la frecventa de 50Hz,
- * prin regimul de functionare nu introduc perturbatii altor consumatori din zona,
- * se încadrează in puterea maxima prevăzuta in avizul de racordare si regimul de consum prevăzut in contract,

pentru definirea domeniului de aplicare al acestuia s-au stabilit indicatori si niveluri de performanta, printre care:

- contractarea puterii si energiei electrice,
- masurarea, facturarea si incasarea contravalorii energiei electrice,
- indeplinirea prevederilor din contract cu privire la calitatea energiei electrice livrate; frecventa, amplitudine, tensiune, forma curbei de tensiune, nesimetrie a tensiunilor pe cele trei faze,
- asigurarea continuitatii in alimentare in conformitate cu prevederile contractuale
- asigurarea unor relatii transparente intre furnizor si consumator, care sa conduca la rezolvarea eficienta si obiectiva a problemelor cu respectarea drepturilor si obligatiilor fiecarei parti
- prestarea de servicii conexe serviciului de furnizare (informare, consultanta)

Toți acesti indicatori de performanta reflecta atitudinea pe care trebuie sa o adopte furnizorul in relatia cu consumatorul. De aceea ei isi gasesc referinta in contractele de furnizare a energiei electrice, prin articolele si paragrafele, in care se reglementeaza:

- masurarea energiei electrice vandute in conformitate cu tipul de tarif ales de consumator si cu cerintele Codului de masurare;
- citirea, facturarea si incasarea contravalorii energiei electrice furnizate (modul de citire, respectarea intervalului de facturare, respectarea sistemului si

modului de stabilire a valorii facturilor, modalitățile de încasare a contravalorii consumului de energie electrică, evidența penalităților, etc.);

- întreruperile în furnizarea energiei electrice (accidentale, programate, neprogramate, convenite cu consumatorul, regimuri de limitări și restricții în Sistemul Energetic Național, întreruperi pentru neplata energiei electrice);
- calitatea energiei electrice furnizate (conform SR EN50160 frecvența trebuie să se încadreze în 95% din săptămână în banda 50Hz+1%, 50Hz-1% și în 100% din săptămână în banda 50Hz+4%, 50Hz-6%; tensiunea în 95% din săptămână să nu aibă abateri mai mari de +10%, -10%; monitorizarea după posibilități a distorsiunii curbei de tensiune (8% în 95% din săptămână) sau a nesimetriei sistemului de tensiune (2% în 95% din săptămână);
- stabilirea corespunzătoare a garanțiilor privilegiate (dacă este cazul);
- întocmirea documentațiilor necesare pentru concilierea divergențelor contractuale (dacă este cazul).

Standardul prevede pentru furnizarea energiei electrice *indicatori de performanță garantati*.

Unii sunt garanți și prin licența de furnizare și creează practic obligații furnizorului, iar nerespectarea lor periclitează acordarea în continuare a licenței.

Alții atrag prin nerespectare numai penalități sau reduceri tarifare și sunt precizați de asemenea în clauzele contractuale, de tipul:

- * obligația de a lua toate măsurile pentru asigurarea continuității în alimentare (neglijența înseamnă plata de daune către consumator, daune ce evident trebuie dovedite);
- * obligația de reducere a efectelor întreruperii, a abaterilor de tensiune și frecvență, ce se poate solda cu reduceri tarifare către consumator (valoarea reducerilor tarifare este prestabilită sau negociată, funcție de tipul de contract de furnizare, durata pentru care se aplică reducerile tarifare și modalitatea de solicitare a acestora de către consumator, fiind de asemenea stabilite contractual).

3. TIPURI DE CONTRACTE UTILIZATE ÎN ACTIVITATEA DE FURNIZARE A ENERGIEI ELECTRICE

Relația furnizor – consumator, în domeniul energiei electrice, este reglementată prin contracte, cu structură cadru. Ele sunt concepute la nivelul reglementatorului pe probleme de energie. Începând cu decembrie 1999, Autoritatea Națională de Reglementări în Domeniul Energiei a elaborat mai multe tipuri de contracte pentru furnizarea energiei electrice către consumatori.

Diversitatea tipurilor de contracte a fost generată și a luat în considerare mai multe aspecte: tipul de consumator, destinația consumului, obiectul contractului.

Există spre aplicare următoarele tipuri de *contracte cadru*, ce pot fi utilizate în activitatea de

contractare a energiei electrice, pentru reglementarea furnizării acesteia:

- * Contract de furnizare a energiei electrice la consumatori casnici;
- * Contract de furnizare a energiei electrice la micii consumatori finali, industriali și similari, la tarife reglementate;
- * Contract de furnizare a energiei electrice la marii consumatori finali, industriali și similari, la tarife reglementate
- * Contract de furnizare a energiei electrice la consumatori eligibili
- * Contract pentru distribuția de energie electrică
- * Contract de furnizare a energiei electrice pentru serviciile interne din stațiile electrice ale Companiei Naționale Transelectrica
- * Contract de furnizare a energiei electrice pentru consumurile tehnologice ale producătorilor de energie electrică

Deși contractele cadru de furnizare a energiei electrice impun o structură standard, ele poartă și o amprentă specifică. Partea specifică se datorează în principal a două aspecte, diferite în fond:

- destinației consumului de energie electrică: servicii interne, consum tehnologic, consum industrial, consum casnic, etc.;
- dreptului acordat furnizorului de a putea completa contractul cadru cu anumite clauze de natură tehnică sau economică, funcție de situațiile deosebite care i-au creat probleme în timp, în activitatea de furnizare, și care s-au dovedit că trebuie să fie solid susținute, în cazul divergențelor majore, în fața instanțelor de judecată.

4. CORELAREA DINAMICĂ A STRUCTURII CONTRACTELOR DE FURNIZARE ENERGIE ELECTRICA CU PREVEDERILE SPECIFICE ALE STANDARDULUI DE PERFORMANȚĂ. MODALITĂȚI DE APLICARE

Forma cadru a unui contract de furnizare a energiei electrice, organizată pe capitole, stabilește elementele organizatorice și funcționale, în baza cărora lucrează relația contractuală furnizor de energie electrică – consumator.

Prevederile contractuale respectă legislația în vigoare, generală și specifică.

Pentru o bună sistematizare a problemelor, structurarea unui contract este asemănătoare unui act legislativ (sub formă de articole, subdivizate, când este cazul, în aliniate), și cuprinde ca elemente distincte următoarele:

- a. stabilirea clară a părților contractante implicate, în calitate de persoane juridice sau fizice; informațiile complete în acest capitol definesc profilul juridic al părților contractante;
- b. obiectul și durata contractului, care prezintă concret motivația încheierii contractului și durata de timp pe care va funcționa acesta;
- c. informații specifice referitoare la energia și puterea contractată, tarifele aplicate la calculul contravalorii

consumului de energie electrica, modalitatile si conditiile de plata; in capitol se dezvoltă prevederi din *Standardul de performanta* cu referire la conditionarile cu aspect comercial;

- d. obligatiile si drepturile furnizorului; astfel se aduce la cunostinta consumatorului pana la ce nivel trebuie sa urmarite implicarea si raspunderea furnizorului de energie electrica; sesizarea situatiilor deosebite si raspunsul in termen legal la reclamatii consumatorului sunt obligatii impuse pentru respectarea *Standardului de performanta*;
- e. obligatiile si drepturile consumatorului; prin acestea se precizeaza beneficiarului - consumator, ce atributii ii revin dar si ce pretentii poate ridica fata de produsul si serviciile oferite de furnizor;
- f. raspunderile contractuale ale partilor contractante; prin acestea se delimiteaza pozitia fiecarei parti in baza intelegerii contractuale; clauze contractuale care se refera la calitatea energiei electrice, ca marfa, si a serviciilor aferente, sunt convenite explicit cu consumatorul, prin aceasta facandu-se referire directa la indicatorii de performanta ai *Standardului*;
- g. conditionari la intreruperea furnizarii energiei electrice catre consumator; si in acest domeniu prevederi ale *Standardului de performanta* vin cu aport important in stabilirea unor clauze contractuale;
- h. clauze specifice, prin care sunt stabilite conditiile de valabilitate si/sau de reziliere ale contractului;
- i. capitol special: alte clauze, prin care furnizorul are drept de completare a contractului cadru, functie de problematica ridicata de experienta in functionare a fiecarui furnizor de energie electrica.

Contractele mai contin o serie de anexe, in numar variabil, functie de tipul de contract de furnizare, prin care se fac precizari punctuale, de natura tehnica, cum ar fi:

- j. definirea unor notiuni utilizate in interiorul contractului, care ar putea sa fie intelese incorect de catre consumator, eliminand astfel aceasta posibilitate;
- k. informatii speciale asupra solutiei de alimentare a consumatorului, pentru un loc de consum; primele precizari ale *Standardului de performanta* obliga furnizorul sa faca contra cost o oferta de racordare la solicitarea scrisa a oricarui consumator existent sau potential (neracordat la retea), aflat pe teritoriul pentru care furnizorul detine licenta de furnizare;
- l. conditiile specifice, referitoare la regimul de lucru al consumatorului, la un anumit loc de consum, in care se pot explicita si conditii particulare a regimurilor de functionare;
- m. date concrete asupra tarifului aplicat pentru calculul contravalorii energiei electrice consumate, a grupului de masurare a consumului de energie, dar si privind recalcularea consumului de energie electrica in cazul defectiunilor la echipamentele de masurare, la nivelul unui loc de consum;
- n. energia electrica si puterea solicitata de catre consumator, care se iau in considerare in vederea intocmirii prognozelor, dar si pentru monitorizarea corecta a consumului in vederea facturarii, pentru fiecare loc de consum; pe langa *Standard* un rol important il are aici Codul de masurare. Conditii de

functionare referitoare la masurarea/determinarea cantitatilor de energie electrica furnizate si a puterilor maxime realizate ca si regimurile si parametrii limita de alimentare sunt informatii detaliat prezentate prin reglementari specifice numite *coduri*.

- o. eventuale conditii de restrictionare a consumurilor, in cazuri de functionare in conditii de exceptie a sistemului energetic national, precizate pe loc de consum; *Standardul* nu omite sa prevada indicatori de performanta pentru astfel de situatii;

Este remarcabil ca majoritatea articolelor cuprinse in grupele: c, d, f, g, k, m, n, o, de mai sus sunt in stransa corelare cu indicatorii de performanta ai *Standardului de performanta pentru serviciul de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate*. Altfel spus, *Standardul* are adanci implicatii in clauzele contractuale, ceea ce reprezinta o particularitate dar si o performanta.

Furnizorul de energie electrica are obligatia de a personaliza contractul de furnizare, pentru fiecare tip de consumator. Personalizarile se fac intr-o structura arborescenta incepand cu informatii de la nivelul unitatii consumatoare de energie electrica pana la nivelul fiecarui loc de consum si respectiv a fiecarui punct de masurare a consumului.

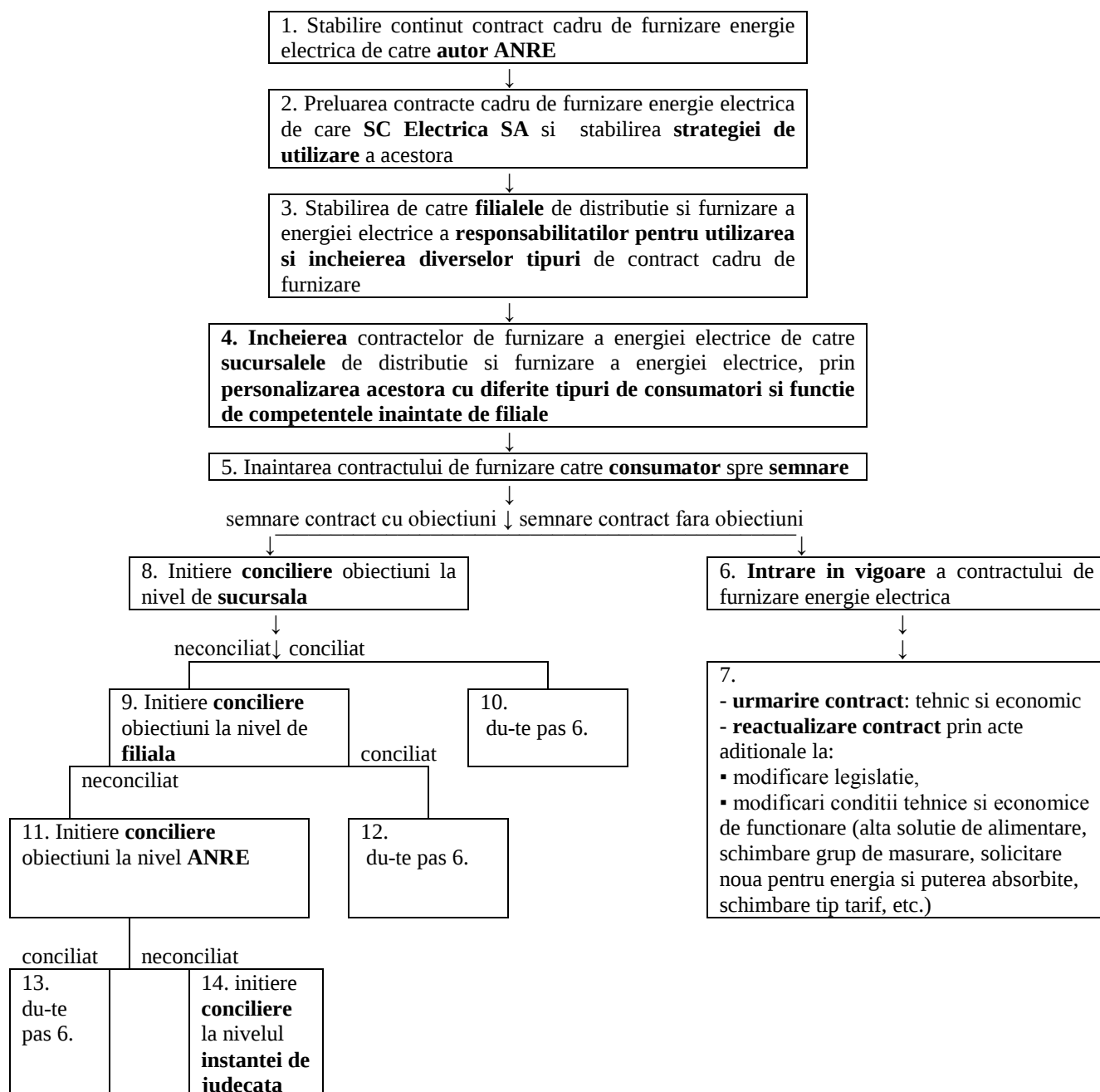
Modalitatea corecta de contractare permite o negociere a contractului, inainte de incheierea definitiva a acestuia. Exista posibilitati de conciliere diferite asupra clauzelor contractuale, si anume: clauzele contractului cadru trebuie sa ajunga in conciliere finala chiar la legiuitor, respectiv ANRE, pe cand capitolul de alte clauze poate fi negociat fara restrictii la nivelul entitatilor furnizoare.

Atat modul de contractare cat si activitatile rezultate ca urmare a incheierii unui contract, respectiv: tarification, facturarea, masurarea, urmarirea si incasarea, se desfasoara in baza unor proceduri, instructiuni, metodologii, regulamente si reglementari speciale. Functionarea in baza acestora este impusa de necesitatea armonizarii cadrului legislativ general cu cel specific.

Orice modificare a legislatiei impune revizuirea documentelor care coordoneaza actiunile din interiorul activitatii de furnizare a energiei electrice si obliga furnizorul la reactualizarea contractelor de furnizare, prin initiere de acte aditionale. Aceasta atitudine reflecta natura dinamica a corelarii dintre prevederile contractuale si cele ale legislatiei specifice si nespecifice.

5. IMPLICARE IERARHICA IN CONTRACTAREA ENERGIEI ELECTRICE. CONCILIEREA - INDICATOR SI NIVEL DE PERFORMANTA.

Pasii specifici in actiunea de contractare a furnizarii energiei electrice: emitere, negociere, conciliere, incheiere si functionare a contractului, sunt prezentati ierarhizat in schema logica, din diagrama de mai jos:

Algoritmul sugereza delimitările si responsabilitatile fiecarui nivel ierarhic, in definitivarea, intrarea in vigoare si aplicarea contractului de furnizare de furnizare a energiei electrice.

Pe toata durata tratativelor de conciliere, contractul nu se considera intrat in vigoare si practic nu trebuie furnizata consumatorului energie electrica. In caz contrar pot sa apara dificultati in derularea relatiei furnizor – consumator, un exemplu fiind incasarea contravalorii consumului de energie electrica.

6. CONCLUZII

Inexistenta contractului de furnizare energie electrica, intre furnizor si consumator, nu poate crea decat un cadru anarhic de furnizare a energiei electrice, cu toate inconvenientele ce decurg din aceasta. Existenta

lui stabileste reguli precise de functionare a relatiei furnizor de energie electrica - consumator care, pot deveni discutabile numai prin aplicarea unei legislatii generale, nespecifice. Prezenta unei legislatii specifice este o necesitate si este important ca prevederile ei sa se reflecte in relatia contractuala.

In lumina celor mai sus mentionate, se poate spune ca Standardul de performanta este piesa de greutate dar si noutatea introdusa in prevederile contractuale, utilizate in prezent in activitatea de furnizare a energiei electrice, fata de formele si structurile anterioare. Altfel spus, Standardul are profunde implicatii in clauzele contractuale, ceea ce reprezinta o particularitate si o performanta pentru actiunea de contractare din cadrul activitatii de furnizare energie electrica, din Romania.

La momentul actual, prin prevederile sale, contractul de furnizare a energiei electrice a devenit

mijlocul prin care furnizorul comunica consumatorului ca obiectivul sau este sa valorifice vanzarea energie electrica fara a pierde din vedere satisfacerea cerintelor consumatorului.

Existenta mai multor tipuri de contracte de furnizare energie electrica s-a dovedit eficienta in conditiile in care scopul diferit de utilizare a consumului de energie necesita negocierea unor clauze contractuale particulare, functie de destinatia consumului.

7. BIBLIOGRAFIE

- a) *Legea Energiei Electrice nr. 318/2003;*
- b) *Decizia ANRE nr. 57/1999, Contractele-cadru de furnizare a energiei electrice*
- c) *Decizia ANRE nr. 83/2000, Contractul-cadru de furnizare a energiei electrice la consumatorii eligibili*
- d) *Decizia ANRE nr. 14/2000, Contractul-cadru pentru serviciul de distributie a energiei electrice*
- e) *Decizia ANRE nr. 128/2000, Contractul-cadru de furnizare a energiei electrice pentru consumul tehnologic al producatorilor de energie electrica*
- f) *Decizia ANRE nr. 526/2001; Contract cadru , FE, pentru serv interne CN Transelectrica*
- g) *Ordin ANRE nr. 05/2003; Modificarea contractelor-cadru de furnizare a energiei electrice*
- h) *Ordin ANRE nr. 22/2002; Modificarea penalitatilor prevăzute in contractele cadru de furnizare a energiei electrice si termice consumatorilor captivi*
- i) *Decizia ANRE nr. 34/1999 - Standardul de performanta pentru serviciul de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate.*

Referinte - autor :

Nume, prenume: : Stanescu Valentina

Locul si data nasterii : Romania, Craiova, 26.03.1954

Studii : Institutul Politehnic București, Facultatea Energetica, sectia electroenergetica, promotia 1978,

Specializari, cursuri postuniversitare, in perioada 1979-2004 de :

- * Analiza si proiectarea sistemelor informatice;
- * Tehnologii, principii, parametrii in reactor si laboratoare examinare postiradiere;
- * Evaluări probabilistice de securitate pentru Centrale Nucleare Electrice;
- * Defaults de Structure et Reactivite des Materiaux;
- * Marketingul serviciilor in domeniul furnizarii energiei electrice;
- * Audituri interne ale calitatii si mediului.

Locul de munca actual si funcția : SC Electrica SA – FDFEE Electrica Oltenia – SDFEE Pitesti, serviciul Furnizare Urmarire Consumuri si Relatii cu Clienții, Sef birou prognoza gestiune clienți.

Experiența profesionala :

- 1978-1981 : Întreprinderea de Rețele Electrice Pitesti, sectia de Distributie Energie Electrica (Inginer exploatare), Oficiul de Calcul (analist programator) ;
- 1981-1996 : Institutul de Reactor Nucleari Energetici Pitesti, Sectia Reactor, Colectiv Dispozitive de Iradiere (inginer principal dispozitive de iradiere, pentru testarea combustibilului nuclear, inginer principal coordonator teste de iradiere) ;
- 1996-1999 : Institutul de Reactori Nucleari Energetici Pitesti, Sectia Reactor, Colectiv Dispozitive de Iradiere si Instrumentare (cercetător principal grad II) ;
- 1999-2005 : SC Electrica SA – SDFEE Pitesti, serviciul FUCRC, inginer principal specialist, Sef birou prognoza gestiune clienți;
- 1980-2004 : Participare si/sau prezentare lucrări la conferințe naționale si internaționale

Hobiuri : muzica clasica, călătoriile.